

A TURISTA

A solymári Ördöglyukban

Egy lekésett kirándulás bosszuságával a háta mögött mit tehet a turista? Felül a legelső villamosra, amelyik erdő felé visz, hozzácsatlakozik az első ismerős társasághoz és elmegy másfelé, mint ahová indult. Az még nem fordult elő, hogy egy turista ilyenkor hazamenjen és leveesse a zsákot!

Az ember ilyenkor végigtöpreng a Retek utcáig: milyen jön előbb, 81-es vagy 83-as? S amikor már elindult, akkor előveszi a *Pesti Napló* szombati számát és hosszú tanulmányozásba kezd: kikkel lehet most, itt találkozni?

*

Igy kerültem vasárnap Nagyszénásra, a Sasokhoz.

A kis menedékházban vidám reggelizés folyt és egy fantasztikus álruhába bújó társaság *Téry Ferencnek*, a nagy Téry Ödön fiának és *Pürner Józsefnek* vezetésével éppen indulásra készült a solymári barlangba.

Odakünn áthatolhatatlan sűrű köd úszott s ilyenkor a turista — aki mindent szeret, csak a ködöt nem — kiadja a jelszót: *köd fölé, vagy köd alá.*

Köd fölé: fel a hegytetőre, vagy köd alá: le a barlangba.

Eredetileg köd fölé volt a tervem, de a barlangba induló társak *«elcsábítottak»*. Hamar megreggeliztem és a faskamrából előszedve a barlangkutató *«ruhák»* közül egyet, hamar beöltöztem és tizenegy óra tájban hat társammal együtt én is búcsút mondtam a ködnek s elindultam az első barlangkutató túrára.

*

Azok részére, akik barlangban még nem voltak, feltétlen szükséges a felszereléssel való megismerkedés. Ime:

Barlangkutatóruha: egy olyan kabát és nadrág, melyek életükben most találkoztak először. Közös vonásaik: mindkettő kiszolgált már külön-külön 5-6-10 évet és mindkettőn több a folytonossági hiány, mint a folytonosság.

A lámpa: egy aránylag könnyű, két-háromkilós karbidlámpás. Nagyon jól világít (különösen az ember szemébe) és éktelenül büdös. Ezt azonban odalent úgysem érzik! A lámpa felül egy hegyes horogban végződik; ennek segítségével mindehová felakasztható, de mindenholnan leesik. A vezető időnként biztatni szokta az embert: *Vigyázz! oda ne üsd a lámpát, mert felrobban!* — Egyébként azonban abszolút üzembiztos.

A kötel: jó vastag mászókötél. Cipelni nagyon alkalmas, mászni rajta erősen érdek- és derékfeszítő. És most gyereünk át a solymári Ördöglyukon.

Nagykürtőtől a Guanó-teremig

A barlang előcsarnokában két hatalmas üreg látog. Az egyiket, a *«pincét»* gondosan elkerüljük, a másikat megállunk; erre kell lemenni, de várni kell, mert *«foglalt a terep»*.

— Barátság! — szólnak fel alulról. — Hányan vannak?

— Heten a Magyar Turista Egyesületből! És odalenn!

— Természetbarátok! — Jó munkát!

Már mennék is tovább. Vezetőnk befűzi a kötelet a vaskarikába és pár perc múlva el is tűnik a sötétlő üregben. Lámpája kísérteties világot vet a falakra s alig bámulunk utána, már jön is a jelszó: *jöhét a második.*

A másik vezetőnk rácsavarja lefelé induló társunkra valami előszörre megtanulhatatlan szabály szerint a kötelet és derekára adja a *«biztosítékot»*, ami nem egyéb egy csomóban végződő kötelnél. Ezt a csomót könnyedén áthújtatják a hurkon és kész a *«biztosíték»*; a rossz nyelvek azt mondják, hogy ez a biztosíték a bizonytalanság kísérleti alapon való előállításának legbiztosabb módja.

Lenn kezdődik a sár és a csuszálás. A hatalmas *Kupolaterem* szélén megkerüljük a terem közepén levő kürtőt, amelyik levezet a *Cirkuszterembe*.

Egy *sziklahasadék* teszi először próbára az idegeket, mely teljesen kéményszerűen képződött ki. Az ember beáll, de már a második méternél *«kifogy a fogásból»* — fogásnak nevezik azt a sziklarészt, melyben jól meg lehet fogódzni — az állásból és az ember szétvetve lábait és kezeit, könyökein és térdlein igyekszik a *«lehető legkisebb menetsésséggel»* lesiklani. Lenn egy újabb meglepetés: az első átbújás. Hasra kell feküdni s átbújni a következő terembe. Itt azután a vezető megvigasztalja az embert: ez a legkényelmesebb átbújás az egész barlangban. A vezető szavainak igazságáról később az ember keservesen meggyőződik.

Innen aránylag könnyű mászással kerül a turista a *Cirkuszig*. Ez egy nagyon érdekes képződmény, lényegében egy nagy üreg, melynek felső peremén végigkúszva klesodálhatjuk magunkat és folytathatjuk utunkat az *Ütvesztőig*.

Az *Ütvesztő* méltó a nevéhez. Minden irányba indul innen egy-egy kényelmes-kényelmetlen járat, a helyzetét nem nagyon ismerős, azonban nyugodtan bízhatjuk magunkat a *«turista-ismerős»* amelyik a barlang két kijáratát összekötő utat, az úgynevezett *Főjáratot* jelzi.

Itt éppen pihenőt tart egy másik társaság, a

Zsigmondyak néhány tagja. Vezetőnk kíséretét ők egy-egyével — a *«lámpájuk leestek!»* és eltört az égő — s ekként teljesítve a bajtársi kötelességet, megyünk tovább s otthagytuk őket; ők lefelé indulnak a barlang egy mélyebb járatába, az úgynevezett *Pokolba*.

Most jön a barlang egyik legérdekesebb része, a *Zuhanó*.

A *Zuhanó* azonban valaki akkor nevezhette így el, amikor visszafelé tette meg az utat, mert erről az oldalról a *Zuhanó* nem egyéb egy *«felülre induló hatalmas, 15 méter magas kémény»*. Különösen megnehezítik a mázást a kémény felső részét teljesen beborító cseppkövek, melyek sima és nedves felületükön semmi fogást nem adnak. Valahogyan azért csak feljut az ember, megbámolja a *«Szemüregeket»* és leugrik a Guanóterem felső parkányára.

Elhagyottan

A Guanóterem felső falán van egy nyílás, az újabb *Barbie Lajos* által felkutatott *Új járat* bejárata.

Vezetőnk olthatatlan kutató szomjúknak nem tudván ellenállni, azonnal erre a nyílásra vetették magukat s megkezdték a leereszkedést az *Új járatba*. Bejelentették, hogy ez egy *«nekedörás»* kitérés az útból és nem kell mindenkinek lejönni. Egy kisebb zuhanástól még min-

Indulás előtt a Sasok otthonában. Az ülő férfiak: Téry Ferenc és Pürner József, a két vezető

dig sajgott a szikla közé szorult egyik ujjam s a hihetetlenül síkos és vigasztalan kürtő második méteréről visszamásztam. Majd csak eltelik az a negyedóra itt egyedül.

Társaim lámpái egyideig imbolgó fényt vetettek a kürtő szikláira és beszédjük öblös és zúgó visszhanggal ért fel hozzám, azután elcsendesült a zaj és eltűnt a fény s én ott maradtam egy karbidlámpa társaságában a Guanóterem fölött. Végigfeküdtem a nedves agyaggal fedett sziklán és megbámultam a *«környezetet»*. A fejem felett szikla, felállásról szó sem lehet, jobbra és balra meredek és köröskörül zúgó esend.

A Guanóterem felett néhány *«denevér»* kapaszkodik a falon és pár perc múlva megjelenik a lámpám szélén a barlang egy másik lakója: *egy légy*. Szárnyait nem rakja úgy szét, mint a házilégy, hanem lapon lapon fekteti egymásra, egyébként teljesen hasonló a mi kis, szemtelen városi lakó társunkhoz.

A negyedóra ellenben lassan eltelik, majd eltelik egy fél is és a társaság még mindig nem jön.

Hol vannak ezek?

Óram nincs, mert a vezető kiharcolta a zsebből még a menedékházban és igazsága is volt, mert azóta már régen eltört volna. De így óra nélkül sem nehéz megállapítani, hogy ezek már *«legalább egy óra odalenn vannak»*.

Nehezen múlik az idő. A zúgó esendben minduntalan emberi hangokat vél felfedezni az, aki a társait várja vissza, de persze minduntalan csalódik. Hosszú idő telik el addig, amíg végre valahánnan messziről, egy másik járat-

ból átszűrődik halkán egy ismert melódia: *Jaj de csúszik ez a banánhéj!* — füttyüli valaki valahol az *Ütvesztő* tájékán.

Hoau milyen szép nőta ez ilyenkor, amikor az ember ott ül egyedül másfél óra a Guanóterem fölött!!!

*

Egyszerre két társaság is jön, a *Zsigmondyak* tértek vissza a *Pokolból* és a *Természetbarátok* egy kis csoportja is megérkezett. Az utóbbiak folytatják útjukat, az előbbieket azonban megpihennek s egyikük lemegy az új járatba az elkallódott társaság után. Később kiderült, hogy egész hasznos volt a kiküldetés, mert a társaság két vezetője egyenként és összesen is *«eltértek»*. Izzadó homlokukról egyébként megállapítható, hogy nem a legkényelmesebb utakon jártak. Egyikük meg is súgta csendesen, hogy a szigorú vezetőik meg ne hallják: *Óráj, hogy fennmaradt!*

Nehéz feladatok

Itt kezdődnek azután a barlang különleges meglepetései, amelyeket egyenesen a helyzettel még nem ismerős kezdők részére tartogat. Például maga a Guanóterembe való lebecsátkozás. *Talán nem is annyira nehéz, mint amilyen fejtörő feladat.* S azután jönnek a végülküli folyosók.

Végülküli, kanyargó, könnyebb-nehezebb, cseppkőves folyosók váltják egymást. Az ember helyenként még fel sem ocsudik a bámulatból a *«gyönyörű, szinte színes, fantasztikus alakú cseppkővek»* láttára, már is önkéntelen kicsúszik a száján egy-egy kisebb-kisebb, amikor *«kényőköig nyúlt a sárba, vagy megcsúszott és ugyancsak kellett a nadrágját»* a megáldáshoz. És ezeknek a kanyargó, szélsőséges folyosóknak végén ott van a *«Seiszigog»*, helyesebben és kifejezőbben a *Kutyaszoritó*.

Az út egy lefelé majdnem függőleges kéménybe torkollik és első pillanatra azt hinné az ember, hogy innen nincs tovább. Pedig van — csak hátra kell feküdni, a lábukat felrakni a levegőbe, mert máshol nem férnek) és *«fejfelé előre»* be kell csúszni az *«alig arasznyi magasságú»* nyílásba. Külön érdekesség, hogy csak háton feküdvé lehet átcúszni, hason csúszva ugyanis átmenni át lehet, de nem lehet felállni a túlsó oldalra. Odaát ugyanis egy *«kémény»* kezdődik, ami azonban oly szűk, hogy az átcúszás után csak az tud felállni, aki háton csúszott át.

Odaát kezdődik a *«folyosójárás»*, még pedig igen nehezen. A kémény ugyanis, amelybe fel kell kapaszkodnunk, olyan keskeny és olyan csúszós, síkos és sima falú, hogy itt megint *«lehetetlen megmagyarázni, hogyan is került itt fel a barlangkutató»*. Ennek a *«pár méternek»* a leküzdéséhez — a Kutyaszoritón és a következő folyosó első méterein keresztül — a héttagú társaságnak bizony közel egy óra kellett!

A kijárat

A folyosó egyik kiszélesedésénél egy szembejövő társaság tért ki az útból. Megkérdeztük, hogy meddig mennek:

— *Végig a kijáratig és vissza. Útjelző túra!*

Nem irigyeltük őket.

A legtöbb gondot adó akadály azonban még csak azután következett: a kijárat!

A kijárat előtt ugyanis van egy kis sziklaszoba. Teremnek csúfolják, de nem nagyobb egy kis szobánál. Amikor ebbe belekerül az újonc, akkor meglepetéssel fordul a vezetőhöz: *«Hogy megyünk mi innen tovább?»*

A sziklaszobából ugyanis nem látszik kijárat. A vezető azonban zavartalan nyugalommal mutat fel az egyik sarokba:

— *Ott!*

Tényleg fel lehet ott a sarokban fedezni egy kis sötét lyukat, de ha egyedülállóan kifer az az ember: *«hogyan kerül fel odáig?»*

Egy kérdés, amelyre nincsen felelet.

A turista végignézi, hogy megy fel előtte két-három társa s azután nekivág ő is. Izzad, küzd, visszacsúszik, újra kezdi, végigtűri a többiek gúnyolódását és azután amikor nehezen felér és belebújik a kürtőbe, akkor kezdődik az igazi munka. Itt pihenni kell: *«maga a pihenés felér a nyugalmi helyzettel szemben egy erősen fáradságos munkának»*, de az, ami utána jön, az még nehezebb.

De ez azután az utolsó nehézség. Innen már csak pár méter lefelé és kiérünk a második kijáraton a napvilágra.

*

És itt egy újabb meglepetés.

Tizenegy órakor mentünk be a barlangba. Mindent összevéve azt hinné az ember, hogy most fél kettő, esetleg kettő az óra, ehelyett meglepetéssel látja, hogy — *«erősen szürkül»*. És nemsokára rájön a menedékházban, hogy az óra bizony már ötöt mutat.

Összegezve a barlangban tapasztaltakat, meg kell állapítani, hogy minden fáradságot és kényelmetlenséget hamar elfelejt az ember.

A solymári Ördöglyuk bemászása egy *«egészen különös színes élmény»* s aki nem fél egy kis fáradságtól, egy kis kényelmetlenségtől és nem retten vissza a lehetetlen ruháinak egy nár órán át való viselésétől az menjen el egy félnapra a solymári barlangba.

Zubor István

A Természetimádók Társasága december 2-án, pénteken este 8 órakor egyesületi helyiségében (VI., Paulay Ede uca 45. l. em.) Művésztalálót rendez. A műsor körében fellépnek: Földes Pál operavivő, Knézy Johanna szavalóművész és Fohn Imre zongoraművész. Előadás után tánc.